

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2017-11-21
Besvaras senast
2017-12-05

Till statsrådet Ann Linde (S)

2017/18:193 Miljön inom handelsavtalen

Den 10–13 december äger världshandelsorganisationen WTO:s elfte ministerkonferens rum i Buenos Aires i Argentina. Det är ett viktigt möte, då WTO:s medlemsländer har möjlighet att påverka organisationens utveckling.

Jag och ministern är överens om att internationell handel är viktig och ska främjas. Priser kan pressas, och kvaliteten på handlade varor kan förbättras. Handel skapar också en naturlig plattform för möten och samarbete över nationsgränserna, vilket känns extra viktigt i tider då inskränkt nationalism grasserar runt om i världen. Handel kan också användas som påtryckningsmedel för att främja mänskliga rättigheter, demokrati och miljöhänsyn.

Ibland krockar dock krav på handel och investeringar med länders önskan om att gå före på bland annat miljöområdet. USA har med WTO:s benägna stöd försvårat Indiens investeringar i det som troligen skulle ha blivit världens största solenergisatsning, Jawaharlal Nehru Solar Mission, som ansågs stå i strid med WTO:s frihandelskrav. Japan och EU lyckades stoppa den kanadensiska delstaten Ontarios ambitiösa satsning på förnybar energi och gröna jobb när de fick WTO att anse att den stod i strid med frihandelsreglerna. Det här är bara två exempel på hur handeln nästan alltid vinner när miljö ställs mot handel inom WTO.

Inom WTO ska det finnas en möjlighet för länder att göra undantag från frihandelskraven. Undantagskriterierna är formulerade i artikel 20 i WTO:s GATT-fördrag och ska kunna användas för att stärka skyddet av bland annat naturresurser, djur och människor. Men artikel 20 är svåränvänd, då den efterföljs av ett antal förbehåll, bland annat att undantagen inte får användas som handelshinder. Artikel 20 kom till i slutet av 1940-talet och har inte ändrats sedan dess. Orden klimatförändring och växthusgaser finns följaktligen inte med i uppräknningen av skäl till att det är acceptabelt att handeln står tillbaka för miljön. Att artikel 20 näst intill är oanvändbar i miljö- och klimatsyfte konstateras i genomgången från den nordamerikanska organisationen Public Citizen, som har granskat ett fyrtiotal försök att använda undantagsreglerna, där endast ett fall fick godkännande hos WTO.

När jag diskuterade WTO:s undantagsregler med EU:s handelskommissionär Cecilia Malmström i riksdagen i maj i år instämde hon i att artikel 20 ”var

föråldrad” och ”behövde ses över”. Förutom att undantagsreglerna skulle behöva moderniseras skulle alla WTO-avtal behöva uppdateras och anpassas till Parisavtalet och andra internationella avtal på miljö- och klimatområdet.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga statsrådet Ann Linde:

1) Hur kommer statsrådet att verka för att WTO:s medlemsländer ska få större möjlighet att agera för miljön utan att det ska kunna påstås utgöra ett handelshinder?

2) Kommer statsrådet att verka för att de generella undantagsreglerna i artikel 20 moderniseras så att de blir lättare att använda för att bedriva en progressiv politik på miljöområdet?

.....

Jens Holm (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander